Zuiderzeepad 40 jaar 1985 – 2025

Een historisch overzicht

Jim & Diederik Mönch

Jim en Diederik Mönch, de bedenkers van het Zuiderzeepad beschrijven de aanloop, ontwikkeling en het onderhoud van het Zuiderzeepad in de 40 jaar dat de route nu bestaat en zelfs daarvoor. Zelf waren ze actief betrokken tot 2012, maar ook daarna hebben ze de ontwikkeling en veranderingen kritisch gevolgd en hebben daar zo hun mening over ! Dit historisch overzicht is een aanvulling op het interview zoals dat in het Magazine Zuiderzeepad 40 jaar is afgedrukt.

Vijf jaar voorbereiding

Er wordt nu gesproken over 40 jaar Zuiderzeepad, van 1985 tot 2025. Maar voor vader en zoon Jim en Diederik Mönch begint de geschiedenis van het pad rond 1979. De bedenkers van het lange afstandwandelpad hebben er 5 jaar over gedaan om het idee om te zetten in een bewegwijzerde route met bijbehorende routegids.

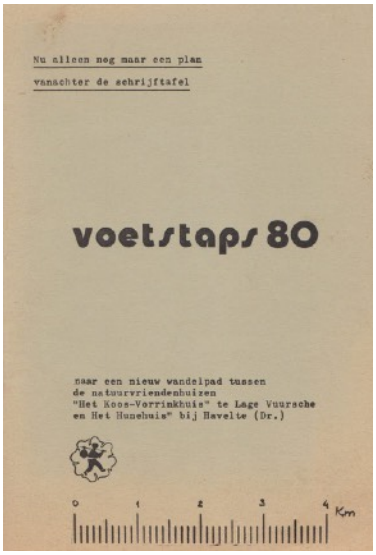

Vader en zoon hebben een scoutingverleden. Dan komt het maken van trektochten en het uitzetten van routes in de vezels te zitten. Diederik, die tot 1981 nog op de middelbare school zat, liep met scoutingvrienden o.a. de GR 5 in België en Luxemburg. Hij vroeg zich af of dat ook in Nederland kon en merkte op dat er weinig was op het gebied van meerdaagse wandelroutes. De geur van de Franse GR hing wel in de lucht.
Verschillende organisaties realiseerden onafhankelijk van elkaar hun eerste projecten. Stichting Lange Afstand Wandelpaden was nog in oprichting (1980). Samen met zijn scoutingvrienden vatte Diederik het plan op een meerdaagse wandelroute te ontwikkelen. Omdat de Veluwe hun leefomgeving was, werd een route bedacht over de Noordwest Veluwe: van Kampen tot Spakenburg, met onderweg veel Veluwse heidevelden, zandverstuivingen en naaldbossen.
Als activiteit binnen Scouting bleek het project te groot. Vader Jim stelde voor het project met zijn tweeën voort te zetten. Al snel sloot familievriend Ad Goedvolk zich aan. Als universitair docent geografie had hij een mooie inhoudelijke inbreng. Met het inhoudelijk karakter van het project zat het wel goed, want Jim was leraar op de middelbare school en gaf o.a. les in biologie en aardrijkskunde. In 1982 startte Diederik de lerarenopleiding voor aardrijkskunde en biologie. Het ging hen niet alleen om de ‘mooie paadjes’ maar ook om beleving van natuur en cultuur. Voor de vertegenwoordigers van het lerarengilde was het ook meteen duidelijk dat er een informatieve routegids moest komen. Er werden artikeltjes geschreven en uitgetypt. Met hun manuscript gingen ze op zoek naar een uitgever.

Stichting Lange Afstand Wandelpaden in oprichting toonde belangstelling. Het platform had net een landelijk wandelnetwerk ontworpen met wenslijnen. Onze route zou onderdeel uit kunnen maken van **LAW 8** rondom de voormalige Zuiderzee. Dan moesten we de route wel doortrekken naar Lage Vuursche en Vollenhove die grote knooppunten van LAW's gingen vormen. Daartoe waren we bereid. Het platform vond ons als particuliere initiatiefnemers wel lastig inpasbaar. Het platform koos voor een coördinerende taak, maar liet de uitvoering van de projecten bewust bij de aangesloten organisaties. De stichting had geen 'losse' vrijwilligers en één bureaumedewerker. Het platform vroeg ons om aan te sluiten bij een van de participerende organisaties. We legden contact met de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Scouting en Nivon. Deze organisaties toonden wel belangstelling, maar zagen ervan af om zich aan het project verbinden. Het Wandelplatform heeft het project toen naar zich toegetrokken en zo werden de makers van het Zuiderzeepad de eerste vrijwilligers van het platform.

De voorbereiding van de eerste route en gids heeft zo'n 5 jaar geduurd. We moesten het wiel nog uitvinden. Een mooie route uitzoeken en teksten schrijven ging ons wel goed af, maar vergunningen en subsidie aanvragen en het vak van markeren onder de knie krijgen, kostten tijd.

Papierwinkel

Overal waar het pad 'liep' moest toestemming gevraagd worden van provincies, gemeenten, provinciale landschappen, Staatsbosbeheer en particuliere eigenaren. Wat betreft het eigendomsrecht werden we nogal eens van het kastje naar de muur gestuurd. De Wegenwet die de openbaarheid van wegen en paden beschermt, had bij gemeenten weinig aandacht. Tussen Doornspijk en Nunspeet liep het pad door een stuk bos. De in Zwitserland wonende eigenaar kon wegens 'OPENGESTELD' geen wandelaars weigeren, maar bedong wel dat er niet gemarkeerd zou worden en er geen beschrijving in een gids opgenomen mocht worden. Omdat Zwitserland ver weg was, plaatsten we toch palen met markeringen. Een week later waren alle tien palen verdwenen. De beheerder, naar later bleek, had de palen weggehaald.

Wij vinden het geen goed idee dat bij de ontwikkeling van nieuw LAW's, veelvuldig gebruik gemaakt wordt van bestaande LAW's. Denken wandelaars: 'O, het lijkt wel of ik hier al eens eerder ben geweest...'

Markering

Aanvankelijk werd gemarkeerd met rode en witte verf op lantarenpalen en palen met verkeersborden (wit boven, rood onder). In het veld gebruikten we bomen, weidepalen en wat je zoal meer tegenkomt. Tevens plaatsen we zelf houten palen. We gingen met grondboor en sleghamer aan de slag. Jim was de meest ambachtelijke van ons en nam de leiding. Jim had een malletje gemaakt en we gebruikten verftape. Later kregen we stickers, wat sneller werkte, maar alleen op metaal plakt.

Graag wilden we de naam van het pad op de stickers gedrukt hebben. Het leek ons van belang voor de wandelaars als LAW's elkaar kruisten. En de naam zichtbaar in het veld heeft promotionele waarde. Maar daar wilde de stichting niet aan. Volgens de SLAW maakten toevoegingen op het wit-rood inbreuk op het internationale octrooi voor de GR-markering. Bovendien kostte het zwart een extra drukgang en was duurder.

In 1993 hebben we een aparte sticker voor het Zuiderzeepad laten ontwerpen met een historische prent van een Volendammer visser. Deze konden we dan bij de wit-rode markering plakken. Pas toen de NS-wandelingen een eigen wit-rode sticker met zwarte letters NS kregen, kwam er ruimte. Ook wilden we graag voor bepaalde situaties de stickers tot een pijl knippen, wat aanvankelijk niet mocht.

Scouting

In 1985 bestond Scouting Nederland 75 jaar en had dus wat te vieren. Ype Jansen, die namens Scouting in het bestuur van de SLAW zat, zag in de opening van het Zuiderzeepad een mogelijkheid om het jubileum invulling te geven. LAW 8 zou zelfs het Baden Powellpad kunnen gaan heten. Het jubileum opende de mogelijkheid om Scoutingleden te vragen om te helpen met markeren. We hebben veel padvinders op weg geholpen, maar na één keer vonden ze het wel genoeg. Na de opening van het Zuiderzeepad in september 1985 haakte Scouting af. Toen ontstond de behoefte aan markeerders met een langere adem. Die vonden we in onze vrienden- en kennissenkring en later via de adressen van de stichting. Wandelaars meldden zich zelfs aan. Nog steeds willen wandelaars graag hun steentje bijdragen.

Wandelpad langs Zuiderzee uitgezet

In het bos bij De Zwarte Boer begint een etappe van het Zuiderzeepad, die net als de etappe Salentein-Huinen door een groep scouts zaterdag jl. is uitgezet. Bedoeling is om een aaneengesloten wandelpad te markeren langs de Zuiderzee. Elders in deze krant meer hierover.

Opening 1985

De eerste gids voor het Zuiderzeepad werd in september 1985 gepresenteerd. Vanaf dat moment bestond het 150 km lange Zuiderzeepad niet alleen in onze verbeelding maar ook 'echt'. De opening vond plaats op **Kasteel Staverden**. Staverden ligt halverwege Vollenhove en Lage Vuursche. Voor een route die de Zuiderzee in haar naam voert ligt dit kasteel opmerkelijk ver landinwaarts. In de gids wisten we nog wel te melden dat de beboste heuvel van Drie een oriëntatiepunt vormde voor de Zuiderzeevissers. Het illustreert dat LAW 8 op dat

moment vooral een Veluwegeoriënteerde route was. De opening werd een mooie happening. Aanwezig waren bestuursleden van de Stichting, Freule Sandberg van landgoed Leuvenum, de ontwerpers van het pad, markeerders en vrienden en familieleden. Scouting Nederland was sterk vertegenwoordigd, herkenbaar aan de uniformen. De drumband van Scouting leverde de vrolijke noot. De media besteedden ruim aandacht aan de nieuwe aanwinst voor recreatief Nederland.

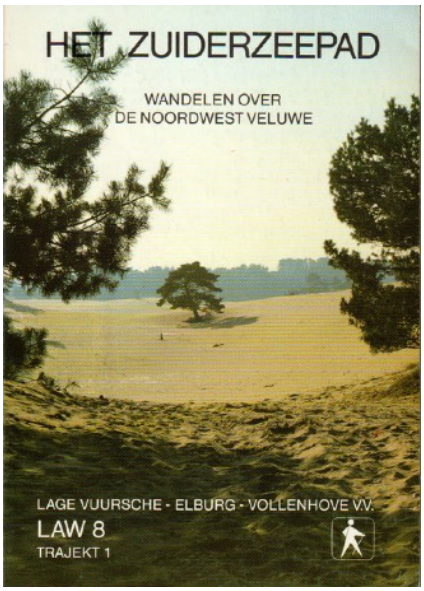

De gids

Het maken van de eerste gids heeft nogal wat voeten in de aarde gehad. Er moest een format ontwikkeld worden dat voor alle gidsen zou gaan gelden. De gidsen die voor die van het Zuiderzeepad verschenen waren, waren eenvoudig. Als je b.v. de eerste gidsen van het Pieterpad zag, was dat: een kaartje, de routebeschrijving, een enkele foto en een nietje in de rug.
Wij wilden meer. Meer dan ook de SLAW aanvankelijk voor ogen had.

We wilden artikeltjes over natuur en cultuur. We voegden foto's en historische illustraties toe. We verzamelden toepasselijke gedichten en lieten vrienden tekeningen en cartoons maken. De secretaris van de SLAW, Jan Smies, mopperde dat 'het geen biologie- of geschiedenisboek of dichtbundeltje mocht worden'. Het kwam er gelukkig toch van. En de reacties waren positief. Vaak kregen mensen de gids cadeau, niet om te wandelen, maar om te lezen over alles wat zich rond de Zuiderzee en het IJsselmeer had afgespeeld en afspeelde.

Helemaal rond

De eerste druk van de gids ging jaren mee. Naast het praktische beheer begonnen we na te denken over de verdere ontwikkeling van het Zuiderzeepad. Op het routeplan van de stichting stond LAW 8 immers ingetekend als een rondgaande route rondom de voormalige Zuiderzee, tot en met de Afsluitdijk aan toe.

Als makers van de eerste 150 km van het Zuiderzeepad kregen we de behoefte om zelf invulling te geven aan het 'rondje'. De stichting gaf ons de ruimte. Het thema Zuiderzee paste ons net zo goed als de Veluwe. Diederik liep al op de middelbare school rond in een antiek jasje van een Urker visser. Zijn school stond in de vesting van Elburg. Inmiddels had hij het ouderlijk huis ingeruild voor een studentenkamer in Amsterdam, de stad waar Jim bovendien geboren en getogen was. Het verzetten van de bakens richting Amsterdam was voor ons een logische stap.
We gingen aan de slag met het verlengen van het Zuiderzeepad van Spakenburg naar Enkhuizen en van Vollenhove naar Stavoren. De aftakking naar Lage Vuursche kwam te vervallen. Daarentegen hielden we vast aan de Veluwse zandpaden. Naar onze smaak had de Veluwse kust de wandelaar onvoldoende te bieden. Dat je Zuiderzeestadje Harderwijk daardoor misloopt namen we op de koop toe. Keuzes maken blijft lastig. Van het rondje via de Afsluitdijk werd vooralsnog afgezien omdat LAW's langs de Friese Kust en de Noordzee het Zuiderzeepad inmiddels in de weg zaten. Met de boot oversteken van Enkhuizen naar Stavoren draagt bovendien goed bij aan de Zuiderzeebeleving.
Andere routemakers mijden nogal eens de bewoonde wereld. We kozen ervoor om de route juist door de stadjes te voeren, tot en met de Zeedijk van Amsterdam aan toe. We beschouwen de steden rondom de voormalige Zuiderzee als brandpunten van de Zuiderzeecultuur en die mag de wandelaar niet missen. Kun je meteen gebruik maken van de voorzieningen aldaar.

Recreatief medegebruik van grasdijken

De Zuiderzee mag dan een aansprekend thema zijn, de wandelmogelijkheden rond de kust waren zeer beperkt. Water is mooi om over uit te kijken, maar kan ook een hindernis zijn. In de polders domineert het agrarisch belang. We zagen wel kansen in de honderden kilometers grasdijken, die door de polders slingeren. Ze zijn in beheer bij waterschappen en als decentrale overheid zijn ze beter aanspreekbaar voor het algemeen maatschappelijk belang dan b.v. particuliere boeren. We hebben jarenlang gelobbyd voor recreatief medegebruik van grasdijken. We hadden pionierswerk te verrichten. De meeste dijken waren verpacht aan boeren. Schapen en runderen houden het gras kort en dragen zo bij aan het beheer van de dijken. Gaat dat wel goed samen: vee en wandelaars? We vonden dat dat kon. In het buitenland waren er zat voorbeelden. Het kostte moeite om waterschappen over te halen tot recreatief medegebruik. Maar de tijd was er rijp voor.

Het eerste waterschap dat aan het recreatief medegebruik wilde meewerken was Waterschap Vollenhove. De dijkgraaf was op dat moment tevens voorzitter van de Unie van Waterschappen. Hij heeft flink reclame voor ons initiatief gemaakt bij de andere waterschappen. Studenten schreven scripties. Recreatief medegebruik van dijken werd beleid. De waterschappen werkten mee aan de openstelling van vele tientallen kilometers grasdijken. De Zuiderzeekust werd beleefbaar voor wandelaars.

De werkelijkheid was soms weerbarstig. De Diemerzeedijk kon niet belopen worden wegens alle gif die daar gestort was. Toch wilden wij van het fietspad langs de A1 geen gebruik maken. We hebben er een tijd op moeten wachten, maar de situatie verbeterde. Amsterdam bouwde het stadsdeel IJburg in het IJmeer, waar we fel op tegen waren.

17 MAA 1992

Noord-Holland

Gedeputeerde Staten

Zuiderzeepad.

Aan het Bestuur van de Stichting
Lange-Afstand-Wandelpaden
Postbus 413
3430 AK NIEUWEGEIN

Gedeputeerde Staten

Telefoon 023-141112

Gecht bestuur,

VERZONDEN 24 MAART 1992

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

griffier. Voorzitter.

Tegelijkertijd werd de Diemerzeedijk gesaneerd. Het gif werd weggestopt onder de zoden en de dijk werd ingericht als Diemerpark, compleet met ‘olifantenpaden’. We woonden de opening bij van het Waterkeringpad van het waterschap, dat tussen Amsterdam en Huizen grotendeels samenvalt met het Zuiderzeepad.

Als je over dijken wandelt krijg je ook met particulieren te maken. Ze hebben een huis aan de dijk en hebben een stukje van de dijk bij hun tuin getrokken, of genieten van het ongestoorde uitzicht. Waterschappen vonden dat we dat we zelf met de betreffende particulier een overeenkomst moesten bereiken. Anders dan overheden zijn particulieren lastiger aan te spreken op hun maatschappelijk belang. De "Not in my backyard” (NIMBY)-reflex zal niemand vreemd zijn. Je moet dus soms de dijk af om een woning te passeren. Soms lukte passage toch door een bordje te plaatsen: Alleen toegang voor Zuiderzeepadwandelaars.

Men ging zich afvragen wie verantwoordelijk was als er ongelukken op de grasdijk zouden gebeuren. Voorbeeld: een jonge koe duwt een wandelaar in de sloot of tegen het prikkeldraad. De provincie Gelderland wilde wel garant staan. Een student van de Wageningen University maakte een afstudeerscriptie met als titel: *Juridische aspecten met betrekking tot recreatief medegebruik van dijken.* Dat gaf duidelijkheid.

Overstapjes

Op veel plekken moesten overstapjes komen. Soms hielp de beheerder, maar meestal werd het aan ons overgelaten. Wel werden palen ter beschikking gesteld, maar de vormgeving mochten we zelf bepalen. Verschillende ontwerpen passeerden de revue. We keken naar Engeland waar men al heel lang ervaring had met het maken van *stiles* en *kissing gates* voor de openstelling van *public footpaths*. We maakten een eigen ontwerp en hielden het bij eenvoudige overstapjes. Het lastige was natuurlijk dat die overstapjes ook onderhoud nodig hebben.

Opening 1993

Het moment waarop de heren IJff en Van der Zijden met een plens water de dijkpaal op Marken 'schoonmaken' ten teken dat het Zuiderzeepad officieel is geopend.

Het inmiddels 400 km lange Zuiderzeepad werd in 1993 opnieuw geopend. De ceremonie begon in Monnickendam. Veel burgemeesters van de plaatsen waar de route doorheen liep waren aanwezig. Er waren toespraken en vervolgens gingen we met de boot naar Marken. Daar werd het pad officieel geopend door de dijkpaal met IJsselmeerwater te dopen. De eer viel de dijkgraaf van Waterschap Vollenhove te beurt. Deze opening werd samen met het Zuiderzeemuseum georganiseerd, dat ook zorgde voor een harmonicaspeler aan boord van de veerboot.

Gids 1993

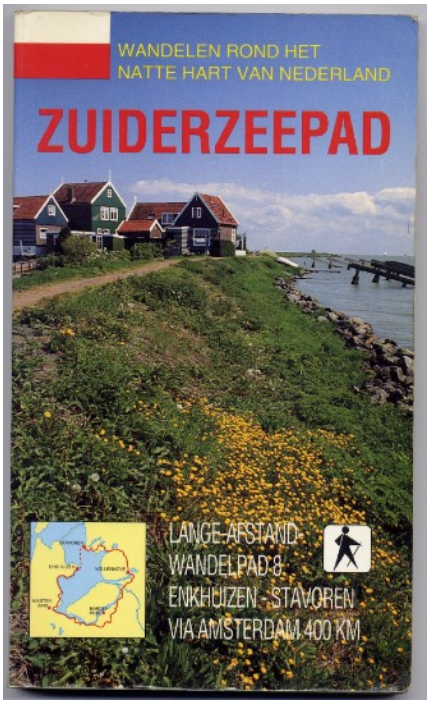

De tweede editie van de gids was een stuk dikker dan de eerste. We hadden 250 pagina's nodig om ons verhaal te vertellen. De gids was nog in zwart-wit. Later volgden herdrukken in kleur. We deelden de route in in landschapsblokken die door een inleiding vooraf werden gegaan.
Wat ook nieuw was, waren de *kijkpunten* die met nummers op de kaart werden aangegeven. Ze geven in het kort aan wat op de plekken langs de route te zien is en verwijzen meestal naar de achtergrondartikelen.

Dijkpalen

Zuiderzee. Dijken. Het was een logische wens om naast de markering en wegwijzers ook ‘dijkpalen’ langs de route te plaatsen. We plaatsten de Zuiderzeepadpalen op markante plaatsen waar ze een promotionele waarde hadden. Aan vier kanten waren bordjes aangebracht: wit-rode markering, Zuiderzeepadsticker, afstanden naar de volgende etappeplaatsen en een tekstje over het Zuiderzeepad als ‘langste vlinderstraat van Nederland’. Trekvlinders gebruiken de grasdijken als bloemrijke corridors door het agrarische gebied. Samen met de Vlinderstichting hadden we het voornemen om de vlinderstand langs het Zuiderzeepad te bevorderen. Het is ons onvoldoende gelukt, maar het doel kan altijd nagestreefd worden. Ondanks dat de palen van goede kwaliteit waren, zijn de meeste dijkpalen ‘vertrokken’. Als de palen nog te vinden zijn, zijn de plaatjes vaak verdwenen. Misschien zijn ze meegenomen door souvenirjagers. Maar het kan ook dat het acaciahout scheurde en de bordjes los kwamen te zitten. Een aardig voorval deed zich voor in Kalenberg. De brugwachter belde ons op dat we de dijkpaal precies op de plek geplaatst hadden, waar hij altijd zijn auto parkeerde. Jim en Sibbele Witteveen hebben toen de paal verplaatst. Zo zijn er veel meer plekken langs die 400 km waar gehandeld moest worden.

Publiciteit

Het Zuiderzeepad mocht zich verheugen in flinke belangstelling van de media. De verzameling krantenknipsels is enorm. We namen deel aan TV- en radioprogramma's. Op Marken fungeerden we als heuse filmsterren in een toeristisch programma van de publieke omroep.

Stad & Streek

Dagb

Stichting inventariseert nog Westfriese knelpun

Wandelaars zijn in '9

rijk met Zuiderzeepa

SLAW-vrijwilliger Diederik Mönch op de Westerdijk. „Nog honderd kilometer voetangels langs het Zuiderzeepad."

Voetangels

We werden er overigens wel weggestuurd, omdat we geen vergunning hadden. Tijdens een van die tochten kwamen we een jonge wandelaarster tegen, waar we een praatje mee maakten. We vertelden over de andere groep, die zij reeds gepasseerd was. We zeiden dat die groep geleid werd door Diederik. 'O wat jammer, dat ik hem gemist heb, ik had hem graag een hand gegeven om hem te bedanken voor dit prachtige pad.'

Ook verzorgden we voordrachten met dia's. We wandelden met groepen, bijvoorbeeld van NEMO uit Amsterdam. De groep werd gesplitst en vervoerd in twee personenbusjes. Aan begin en einde van de dagetappe werd een busje geparkeerd. Halverwege werden de autosleutels geruild. We liepen met de groepen van NEMO twee keer rond het IJsselmeer. Ook met grote groepen van een relatiebureau hebben we een stuk langs het Zuiderzeepad gelopen. We wilden onderweg graag iets uitleggen over

landschap en historie. Maar de deelnemers waren vooral benieuwd of ze met iemand een relatie konden aanknopen.
Ook werden gedeelten van het ZZP gebruikt voor NS-wandelingen. Die dagwandelingen van station naar station gingen maar één of enkele jaren mee, om de NS-wandelaars telkens iets nieuws aan te kunnen bieden.

Fanmail en klachten
In de eerste jaren kregen we veel fanmail. Uiteraard zeer lovend. Ook was er iemand die een videoopname van zijn wandeling langs het Zuiderzeepad aanbood. We kregen ook kritische opmerkingen: waarom deze keuze en niet een ander pad. We werden ook opgebeld als er iets niet klopte (markering of wegomlegging). Op een keer kregen we iemand aan de lijn die met zijn vrouw (beiden 80+) over het jaagpad langs de Eem gelopen had en aangevallen was door een pony. Zij waren flink toegetakeld en buurtbewoners hebben hen opgevangen en verzorgd. Later bleek dat die pony daar helemaal niet had mogen staan.

Walkability
Nederland is een land waar de ruimte intensief gebruikt wordt. In de loop van die 40 jaar zijn er veel veranderingen in het landelijk gebied gekomen. Stille landbouwweggetjes werden opgewaardeerd voor het autoverkeer, spoorwegovergangen werden gesloten, onverharde paden werden veranderd in brede fietspaden, pontjes werden uit de vaart genomen, steden en dorpen breidden zich als inktvlekken uit, de landbouw heeft industriële proporties aangenomen, natuurbeheerders dunden het netwerk van wandelpaden in hun natuurgebieden uit, omvangrijke projecten voor dijkversterking maken dijken en wegen voor langere tijd ontoegankelijk. Met het afnemen van de wandelmogelijkheden wordt het lastiger om de ‘walkability’ van het Zuiderzeepad te garanderen.
Er verbetert hier en daar ook wel eens wat in het landschap. De werkgroep blijft alert zoeken naar routeverbeteringen. Toch hebben we het gevoel dat het Zuiderzeepad kwaliteit en belangstelling verliest. Het Wandelplatform heeft dat deels in eigen hand. De enorme toename van het aanbod van LAW's werkt

verdunning in de belangstelling in de hand. Wat ook niet helpt zijn de vele kilometers samenloop van LAW's die het spoor van het Zuiderzeepad zijn gaan volgen. Dat is deels opgevangen door het Zuiderzeepad te verleggen, wat de kwaliteit van het Zuiderzeepad niet altijd ten goede is gekomen.

Werkgroep en vrijwilligersdagen

Het Zuiderzeepad behoeft een hoop aandacht. Er kwamen nieuwe edities van de gids: 1994, 1999 (in kleur!), 2007. Nadat Jim en Diederik afscheid genomen hadden in 2017 en 2024.

Over een lengte van 400 km moeten de bewegwijzering en overstapjes onderhouden worden. Tot op lokaal niveau moesten de belangen behartigd worden. Gelukkig meldden via het Wandelplatform een verheugend aantal mensen zich aan, die als vrijwilliger aan het Zuiderzeepad wilden meewerken. Van Overijssel tot West-Friesland en van 't Gooi tot Gaasterland gingen mensen namens de werkgroep Zuiderzeepad aan de slag. Er ontstond de behoefte om elkaar beter te leren kennen. Een keer per jaar kwamen alle medewerkers bij elkaar. Telkens in een ander dorp of een andere stad langs de route: Sloten, Amsterdam, Elburg, Kampen, Enkhuizen enz. Ieder kreeg gelegenheid om verslag te doen van zijn of haar deel van het pad. Ook konden we bespreken wat de beste manier van markeren was en de beste manier voor het maken van overstapjes. We zijn blij dat d.m.v. de medewerkersdagen de kwaliteit van het pad nog steeds verhoogd wordt.

2005 Amsterdam

2007 Sloten

Het werk overdragen

Jim en Diederik kregen na ruim 30 jaar werk aan het Zuiderzeepad de behoefte om het stokje over te dragen. Ze namen in 2012 afscheid. Dat het werk door een sterke werkgroep voortgezet werd, maakte het afscheid makkelijker. We zijn blij dat er na ons afscheid een groep verder gegaan is met de vervolmaking van het Zuiderzeepad. Zij hebben het Zuiderzeepad van Enkhuizen doorgetrokken via de Afsluitdijk naar Stavoren. Nu telt de route 500 km. Dat zijn 666.666 stappen op de stappenteller! Anno 2025 functioneert de werkgroep nog altijd goed. Het Zuiderzeepad draagt na 40 jaar nog altijd bij aan Nederland als wandelland. We hopen dat het Zuiderzeepad over tien jaar nog steeds in de belangstelling staat.

november 2025
Jim en Diederik Mönch